

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespunzătoare pentru publicare se trimit redacției.

Concursuri, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Secerișul.

Gârbovita secere a început să adune spicele, să facă snopi grâul. Holdele de aur ale câmpurilor noastre, legănate mai înainte de vânturi, ridicate de ploii mănoase și coapte de razele soarelui, cad sub ascuțișul secerei. Greutatea spicelor e răsplata îndelungilor osteneli, aduce bucuria, care nici când nu lipsește după o muncă stăruitoare și la timpul ei făcută, e speranța împlinită și baza pe care se poate zidi cel mai apropiat viitor. Ropotul carălor încărcate de grâu e cel mai frumos imn al vieții câmpenești, e cea mai frumoasă vorbire, care trebuie să ne înnalte mințile către Atotputernicul, care a dat roada văzduhului și vremuri cu pace, care a dat unui grăunte puterea să aducă alte și mai multe grăunțe.

Cine nu e cuprins de mirare când vede câtă viață poate să isvorească din un grăunte? Aruncat în țărîna sdrumicată de plug și grapă și umedă de roua și ploile cerului, viața din el la chemarea călduroasă a soarelui sparge zidurile temniței în care e cuprins, și scoate capul, afundându-și rădăcinile în pământ. Coperite cu straiul alb al zăpezii de iarnă, holdele așteaptă ivirea primăverii în care vor continua creșterea întreruptă. Primele raze ale soarelui de primăvară le găsește slăbite dar încă pline de viață. În mijlocul foilor de mai înainte se ridică un cotor (paiul de mai târziu) care în vârf e împodobit cu florile grâului; mici și neprețioase flori verzi, din cari stamini își scot lungile capete pline de poleu fructificător. Timpul în care grâul e în floare e timpul sărbătorilor. La cea mai mică adiere a vântului, darnicile și bogatele stamine ridică colburi de pulbere fecundantă, care după un drum mai lung sau mai scurt, ajunge la destinația sa căzând pe pistilul florilor, sau cade pe pământ și e dată pradă pierzării. Îndată-ce polenul a ajuns pe pistil și începe procesul fecundației, după care întreagă

planta tinde spre un singur scop să crească și întărească sămânța generațiilor viitoare.

Până când e bobul mic paiul e verde și plin de suc dar nutremântul din el e destinat pentru augmentarea hranei cuprinsă în ori care sămânță. În decursul timpului grăunțele să măresc și când au nutremânt de ajuns încetează de a mai crește, paiul începe a se îngălbinii; iar când îl tăiem vom vedea că în mijloc e gol. Paiul a dat întreg nutremântul său grăuntelui, care este speranța generațiilor viitoare, iar el s'a uscat, s'a îngălbinit. Din întreg cotorul plin de viață de mai înainte a rămas o țeve tare, care încă e numai ca să ridice în sus boabele, ca să se poată coace în bătaia învăpăiatelor raze de soare.

Câtă jertfire, de sine în folosul generațiilor viitoare găsim la aceste neînsemnate paie! — Câtă cruțare găsim în lucrurile din natură! Din paiul verde plin de viață, nutremântul trebuincios grăunțelor la încolțire să ridică în vârf la sămânță și rămân numai elemente lemnoase, cari pot să țină spicele drepte în sus. Mântuirea lor, fiind supuse timpului, este în mântuirea generațiilor viitoare; pentru ele fac și trebuie să facă toate eforturile.

Acum când cad și în parte au căzut sub ascuțișul secerei, răsplătind omului munca prin care s'a îngrijit de ele sămănându-le și lățindu-le, dând nouă tuturor materia pâinei de toate zilele pentru care ne rugăm în fiecare zi către Atotputernicul Dumnezeu, acum când vedem paiile goale, do-vada jertfirei de sine în folosul generațiilor viitoare, — un lucru spre care trebuie să ne îndemnăm tot mai mult unul pe altul, — nu putem îndeajuns să mărim, mâna, care a sămănat și a înzestrat toate aceste din natură; aceea mână care a dat secerișul lor și va da secerișul nostru pentru care trebuie să ne pregătim cu toți. Cât de minunate sunt lucrurile Tale Doamne!...

Alegerea de episcop la Caransebeș.

Actul alegerii.

Cu hârtia Ven. Conzistoriu din 13 iunie Nr. 3350 B. ex. 1909, deputații sinodali au fost convocați în sesiune extraordinară, iar I. P. S. Sa Dl Mitropolit *Ioan Mețianu* a numit mandatar mitropolitan pentru conducerea actului electoral pe P. C. Sa părintele arhimandrit *Filaret Musta*.

Încă Duminecă dimineața, în 28 l. c., sostră aici mai mulți deputați sinodali îndeosebi din motivul, că unii fiind și asesori conzistoriali, au luat parte la ședința Conzist. plenar ținută în aceea zi la 3 ore d. a.

La 7 ore, conform prescrierilor Statutului-organic, s'a ținut priveghere, la care a serbat P. C. Sa păr. arhimandrit *Filaret Musta*, azistat de protosincelii Dr. Iosif Tr. Badescu, Dr. Iosif Olariu, de preoții Spiridon Șandru, Ioanichie Neagoe și de diaconul Gheorghe Joandrea Deputații sinodali și public numărös au luat parte la această slujbă dumnezească.

Luni la 9^{1/2} ore a. m. s'a început sfânta liturgie oficiată de P. C. Sa părintele arhimandrit, protosincelii din loc, protoprezbiterii Alexandru Popovici și Traian Oprea, diaconul G. Joandrea.

După terminarea sf. liturgii și chemarea sf. Duh s'a făcut parastas pentru odihna sufletului marelui mitropolit *Andrei Șaguna* și mecenatului *Emanuil Gozdu*. Apoi urmează deschiderea sinodului eparhial extraordinar din partea mandatarului mitropolitan, P. C. Sa părintele arhimandrit și vicar episcopdsc *Filaret Musta*, care a fost adus de o deputație sinodală de 5 membrii în catedrală.

Deschiderea sinodului să face că biroul să provoacă a-și ocupa locul după ce să întregise prin alegerea Dlui Dr. Iosif Popovici. Apoi P. C. Sa părintele arhimandrit cetește următoarea vorbire:

Venerabile Sinod!

Mult Stimatilor Domni Deputati!

Cu literele conzistoriale ddo 13 iunie a. c. Nr. 3350 B. s'a convocat cu observarea dispozițiunei cuprinse în §. 98 din Statutul-organic, acest Venerabil Sinod extraordinar pe ziua de astăzi, adică pe sârbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel, pentru alegerea de Episcop al Eparhiei Caransebeșului.

Acest Sinod extraordinar s'a convocat pentru aceea, căci, precum s'a arătat și în convocatoriu. Înalt Prea Sfinția Sa Domnul Arhiepiscop și Mitropolit cu literele sale ddo 31 Martie a. c. Nr. 106 Mitr. a comunicat Conzistorului diecezan, că Majestatea Sa ces. și apostolică regească n'a aflat de bine să confirme alegerea de episcop efeptuită în Sinodul eparhial electoral celebrat în 21 Septemvrie stilul vechiu 1908.

Iară cu literele sale ddo 11/24 Mai a. c. Nr. 153 Înalt Prea Sfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit pe baza §-ului 99 din Statutul-Organic a delegat neînsemnata mea persoană ca mandatar mitropolitan pentru conducerea acestui Sinod electoral, autorizându-mă a îndeplini toate agendele prescrite în Statutul-organic și împreună cu acest mandat.

În această calitate am deci onoarea Domnilor deputați, să ocup scaunul prezidial pentru a conduce Sinodul eparhial electoral întrunit astăzi.

Domnilor deputati!

Nici cea mai ideală organizațiune nu va corespunde scopului, dacă ea nu este respectată de membrii respectivei organizațiuni, sau chiar dacă ea este subminată de

unul sau de altul din sânul organizmului, respectiv. Fie aceasta organizație de stat, fie bisericească, fie organizație de natură privată. Noi suntem fericiți a avea o organizație bisericească ideală, grație ostenelelor uriașe ale fericiților noștri înaintași. Și pentru că așa este, datorită avem să o respectăm și toate afacerile noastre bisericești să le întocmim și îndreptăm între marginile organizmului nostru bisericesc. Nimene să nu caute a depăși margini, căci se face vinovat înaintea lui Dumnezeu, înaintea fericiților noștri înaintași și înaintea următorilor noștri. Cu atât mai vinovat se face acela, carele pune mâna a clătina fundamentul pe carele este întocmită clădirea noastră constituțională bisericească.

Sânt necesitat să accentuez acestea, Domnilor deputați, cu deosebire, pentru că ușor este a strica, dară foarte greu a repară stricăciunea cauzată, pentru că cu deosebire momente însemnate pentru biserica noastră trebuie să fim conștii despre aceea, cu ce datorim constituționalismului nostru bisericesc, înaintașilor noștri și nouă înșine.

Fiecare membru al bisericii are între marginile constituțiunii noastre bisericești drepturi și datorințe, dela cel mai mic până la cel mai mare. Drepturile trebuiesc exercitate astfel ca să nu vătămăm, să nu slăbim clădirea noastră constituțională, să nu aducem vătămătare legii noastre fundamentale, iar datorințele astfel ca să întărim această clădire constituțională; biserica și instituțiunile ei, stând neclătiți pe legea noastră fundamentală,

Dela aceste vederi purcezând, Domnilor deputați, fie-mi permis sămi exprim convingerea că D-Voastră la actul momentos, ce ne stă înainte, sunteți conduși de înțelepciune și de conștiența datorinței față de biserica, și în această convingere cerând binecuvântarea lui Dumnezeu asura D-Voastră, declar sinodul eparhial electoral de deschis.

Vii aplauze de „Să trăească“ au însoțit această vorbire cetită cu mult sentiment.

Spre a constată de e capabil sinodul să aducă hotărâri valide să cetește numele deputaților și răspund 57 deputați; președintele enunță că sinodul își poate începe lucrările pentru care a fost convocat. Să purcede apoi la verificarea deputaților sinodal aleși supletor: în cercul Teregova și Bozovici (doi deputați preoțesti), în cercul Lugojuului (un deputat mirenesc), în cercul Jebelului (un deputat preoțesc și doi deputați mirenești); tot așa să verifică deputați mirenești din cercul Zgribești, iar verificarea celor doi deputați mirenești din cercul Sasca să transpune sinodului eparhial ordinar, deoarece contra acestor alegeri au încurs proteste.

După terminarea acestor acte să intră în propriul act de alegere alegându-se doi bărbați de încredere: Escelența Sa Domnul mareșal campestru N. Cena și protopresbiterul Orșovei Mihail Popoviciu.

La apelul nominal înainte de votare răspund 57 deputați.

Se începe votarea.

P. C. Sa părintele Dr. Iosif Tr. Badescu a primit 32 voturi, Dr. Iosif Olariu 22 voturi, iar o bilă e albă; cei doi candidați n'au votat.

Înaltul Presidiu proclamă ales episcop pe Prea Cuvioșia Sa protosincelul Dr. Iosif Traian Badescu, care într'o vorbire bine simțită espune că în lucrarea sa totdeauna a fost condus de principiile bisericii și că și de aci înainte își va încorda toate puterile spre înflorirea neamului și a bisericii.

Să iau măsurile pentru autenticarea protocolului sinodului eparhial extraordinar.

Să nădăjduim că aceasta alegere va primi aprobarea prea înaltă.

Date din viața nou alesului episcop.

Dr. Iosif Trăian Badescu s'a născut în anul 1858 în comuna Șopotul-vechiu, în valea Almajului, unde tatăl său Iosif a funcționat ca învățător, iar mai târziu ca preot. Școala românească a învățat-o în comuna natală. Studiile gimnaziale le-a urmat în Caransebeș, în Lugoj și în Seghedin, unde a depus și examenul de maturitate. S'a înscris la universitatea din Pesta la filozofie. După un an trece la drepturi și absolvă drepturile în anul 1884.

Atunci a intrat în serviciul statului, însă vocațiunea îl face să se retragă de sgomotul lumii și să se dedice bisericii. Fericitul episcop Ioan Popasu îl trimite la Cernăuț, unde în anul 1889 ia doctoratul în teologie. În același an intră în serviciul diecezei noastre. În 1890 e hirotonit întru protodiacon, iar în 6 Ianuarie 1899 (Botezul Domnului) întru presbiter. În 1902 intră în tagma monahală primind numele iubitelui său părinte Iosif, iar în anul 1903, a treia zi de Paști episcopul Nicolae Popea îl hirotesește întru protosincol.

În cursul morbului îndelungat și după moartea fiertatului referent la senatul școlar Ioan Ionașiu, a împlinit și agendele senatului școlar cu mult succes, fiind pe lângă aceea totodată și ajutor în senatul bisericesc, la care senat sinodul eparhial din anul 1903 l-a ales definitiv al doilea referent, în calitatea aceasta este activ astăzi.

Caracterul educativ al muncii.

Studiu filozofic-moral

de

Vichentie Simiganoschi,

paroh ort. român

în

Udești, (Bucovina).

— Urmare. —

În aceea măsură, în care neamul omenesc prin muncă a sporit în cultura materială, prin munca sa oțelindu-și puterea gândirii, înaripându-și sborul combinării el a înaintat totodată și consecutiv în cultura intelectuală și în cea religios-morală, căci cunoștința cauzelor și a efectelor dobândită în lupta continuă cu natura l'a condus, să cunoască cauza supremă și din efectele naturale să abstragă calitățile lucrărilor sale proprii, datorite sie-și și creatorului său.

Legile naturii fiind semnele vii, prin cari D-zeu se descopere omului, de aceea natura și istoria omenimei — una legea, iară alta icoana muncii — sunt mijloace, prin care creatorul privind ne face nouă cunoscut gândul voinței sale, cu ajutorul căror noi pricepem rostul lumii purtat și schimbat de eterna înțelepciune.

Ce este exercițiul gândirii și agerimea minții, cu ajutorul căror din ieroglifele naturii descifrăm gândul și voința legii permanente, decât câte o treaptă progresivă către desăvârșire, pusă lumii și omului ca țel final?

Cel ce cu iubire și pricepere privește la operi mari și frumoase, celce cu sufletul său întreg soarbe miremele virtuților alese, cine activ admiră perfecțiunea, acela își pregătește pentru dănsesele stratul vieții sale, pentrucă ele intrând în sufletul omenesc, încălzit de raza rodnică a iubirei, se dezvoaltă în ființe vii, ca grăuntele de grâu în gilia pământului fecundat de raza și căldura soarelui. Toată creațiunea având pentru noi un scop educativ, de aceea perfecțiunea*) omului depinde dela deprinderea forțelor sale, a muncii cu priință și cu pricepere a privi universul.

Grăul numai atunci leagă rodnic, când desimea plantelor înlesnește fecundarea spicului. Un singur fir de grâu, fie rădăcina sa cât de robustă și spicul cât de bine urzit, stând singur el rămâne săc.

Munca fiind cea mai puternică pozitivitate în om, viața religios-morală, care fecundează pe cea fizică și pe cea intelectuală spre isvrăvi de caritate universală numai atunci se concepe, se naște, se desvoaltă, înflorește și dă rod, când căldura culturală a muncii închiagă omenimea într'un corp social-moral, cu aceleași gândiri, dorințe și stăruințe.

Prin faptul că omul în virtutea idealității și sociabilității sale native nici când n'a putut trăi fără de muncă și gândire, de aceea el de cu timpuriu a început a vorbi și a se manifesta ca o ființă social-morală cu avânt religios. Începutul religiei concade de aceea cu începutul societății omenesti cementată prin chitul cultural al muncii, somată de boldul conservării și al Pornirei estetice. Din acest motiv suficient *religia* și *cultura*, sub cari înțelegem biruința și dorința spiritului asupra materiei brute, raportată și ținută cu arma și puterea muncii, sunt noțiuni congruente.

Ca produse cultural-educative ale geniului omenesc, de geniu său creator grațial luminat ele au menirea să idealizeze munca, ca ea să devie instrument de perfecțiune și isvor de adevărată fericire. Nu pot aprobă o religie, care se mărginește la forme goale de cult tradițional, fără de rost educativ și fără de spor pentru fapte mari.

Apa face în vecinică rotație cursul său din cer la pământ și de pe pământ spre ceriu. Astfel munca produce viață intelectuală și religios-morală, ca de dânsa să fie idealizată.

Marele Plato, al cărui geniu prin munca gândirii s'a rădicat peste sarbădul realizm în imperiul imens — al ideilor, a aflat taina, de ce supremul bine se ajunge numai în perfecțiune, care la rândul ei se isprăvește numai atunci, când stăruind spre ideea unității ne desfacem de confundarea în materie.

Acest adevăr ne explică răul moral din faptul că omul fugind de aceea supremă idee a binelui, congruentă cu accentul spiritual, se cufundă în materialitatea senzuală, vecinic lacomă și nesăturată. De acord cu aceasta vedere metafizică este Isus Hristos în taina botezului ca și în citatul: „Spiritul este acela, ce face

*) conf. Schiller »Legătura între natura fizică și spirituală a omului«.

viu, corpul nimic nu folosește" (Ion 6. 63) și apostl. Iacob, când zice: „Apropieți-vă de D-zeu și se apropie de voi" (4. 8).

Înțeles cu aceasta vedere este și marele Buda, care caută principiul soteric în stăruința spre accentul de viață spirituală și în emanciparea de boldul senzual pus acolo la putere, unde iubirea de muncă lipsește și trândăvia slăbind gândirea preface pe om într'o peșteră întunecoasă și într'un furnicariu de patimi, într'un vas de necinste, în clocitura păcatului și a morții. Oare nu s'a gândit Isus Hristos la sterpierea acestei viați, când zice: „Lucrați cât este ziua, căci va veni noaptea, când nu veți putea lucra"? Sufletul nostru cunoaște oare o lumină mai fericitoare, ori un fagur mai delicios decât munca și avântul spiritual? Există pentru noi un întunecet mai înădușit decât senzuala trândăvie?

Munca, cerută de biruința spiritului peste oarba subiectivitate — a viclimelor vândute viații cu arvuna trândăviei fizice și intelectuale, — presupune cunoștința de cauză în cece privește propriul etat intelectual-moral, misiunea finală a omului și mijloacele efective spre realizarea ei.

(Va urma).

Chemarea învățătorului

(Urmare și fine).

Mântuitorul Hristos și-a îndeplinit în sfințenie chemarea sa de dascăl, ma s'a jertfit pe sine și răbdând batjocuri, chinuri și suferințe, numai ca să poată fericii neamul omenesc, ca să-l aducă pe calea adevărată, spre calea mântuirii. Dacă ești următorul lui Hristos, dacă ești apostolul lui, ia de exemplu păstorul. Iubește, îngrijește și paște oile ce sunt încredințate ție, soarta și fericirea lor să fie pururea înaintea ochilor tăi și când vezi că sunt atăcate nu fugi, nu le lăsa în mâna sorții și pradă fiarelor, apăra-le să știi că îți dai viața pentru ele, căci ai să dai samă de ele, căci „păstorul bun își pune viața pentru oile sale, și care nu e păstor vede lupul venind și lasă oile și fuge și lupul le răpește și le risipește". Și care îți e turma încredințată ție învățătorule? Nu alta decât poporul. Poporul tău e în primejdie și suferă sărmanul ca oile cele nevinovate. El e gata să se prăpădească să se ruineze. Și oare pentru ce?

Pentru că zace apăsător sub sarcina grea, sub care geme, varsă lacrimi și nu știe cum să se scape de ea, nu știe cum s'o ușureze, nu, pentru că zace în întunecet.

Și care e aceea sarcină? Este viața însăși, viața omenească, este sarcina generală a vieții pe care o poartă fiecare dela naștere până la moarte, dar fiindcă nu o știu purta le e un izvor al durerilor și pentru toți o mare luptă, a cărei biruință trebuie să o pregătească tot învățătorul.

Învățătorii sunt chemați să vindece ranele răniților, să le strige cuvintele Mântuitorului: „Veniți la

mine cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni. Luați jugul meu peste voi și vă învățați dela mine, că blând sunt și smerit cu inima și veți afla odihna sufletelor voastre. „Că jugul meu e bun și sarcina mea ușoară este". Învățătorul trebuie să lucreze ca celor pe cari îi învață să le fie ușor jugul greu al vieții. Să ne cugetăm numai pentru ce e jugul? Se impune el oare boilor, ca să-i îngreuneze? Nu, nu este o unealtă de tortură, ci o înlocuire ușurătoare și blândă, scopul lui nu este ca să producă dureri, ci ca să le cruțe. Cum e mai bine dar să tragă animalul în jug, cu sau fără jug. De n'ar fi aceasta unealtă, s'ar prăpădi. Dar și jugul numai atunci ușurează sarcina, dacă să potrivește bine pe grumazi, căci de nu mai bine îi apasă. Bietul om o știe aceasta și se silește că să întocmească jugul boilor ca să nu fie vătămător, dar jugul vieții lor proprii nu-l știu întocmi. nu-l știu purta. Învățătorii sunt chemați, să le arate cum să întocmească acest jug, adică să le arate cum să supoarte sarcina vieții, care să târăie în pulberea pământului, asemenea dobitoacelor nepricepute și din cauza aceasta sunt osteniți, le arată harul unei vieți nouă mai înaltă. Și oare când se poate omul prepara pentru o viață mai ușoară? De sigur în aceea etate când e mai fraged și anume în școală. Împlineșteți chemarea iutăiu în școală, căci școlile sunt organe, cu ajutorul cărora se poate asigura fericirea. Copilul trebuie să iubească și iubind să stimeze pe învățătorul său. Inima copilului este ca o iederă, se acată de o tulpină mai tare, își caută pe neștiute un ideal la care să privească cu încredere și venerațiune. Pentru aceasta învățătorul junimei noastre trebuie să fie la locul lui atât cu inima, cât și cu cuvântul, și cu fapta să iubească poporul mai presus de toate, să se supere când îl vede suferind, și să se bucure când îl vede prosperând și triumfând, să fie gata a sacrifica pentru binele și fericirea lui totul: *lucru, avere și existență*. Priviți pe Mântuitorul Hristos Începătorul și Împlinitorul credinței noastre. Și în privința aceasta el ne prezintă exemplul cel mai sublim. Înainte de a trimite pe apostoli în toată lumea, ia oferit mântuirea mai întâi poporului său. Prevăzând subjugarea apropiată a patriei sale, el a vărsat lacrimi de durere și încă pe calea către locul răstignirii, uitând cu totul de chinurile sale, a zis cu iubire fiiceilor Ierusalimului: „Nu mă plângeți pe mine și vă plângeți pe voi înșivă și pe copiii vostri"! Persecutat și amărât de ai săi, el n'a încetat până în fine de a lucra pentru prosperarea poporului său. Iată ce chemare măreață ai!

Când învățătorii conduși și pătrunși de chemarea lor și misiunea nobilă și înaltă de învățător, dacă în lucrarea lor vor avea totdeauna înaintea ochilor scopul școlii, și conform acestuia vor da elevilor învățături folositoare, așa ca prin învățături să aibă influință asupra minții și inimei totodată, atunci elevii, cari vor eși din școlile noastre, de sub mâna lor, și cari mâne poimâne vor figura ca bărbați, părinți, vor înțelege chemarea lor, vor cunoaște folosul școlii,

vor simți folosul învățături câștigate prin școală și vor putea face întrebuințare practică de ea în viață, se va convinge în faptă, că școala e parte necesară pentru traiu, și nu va mai avea cauză a o uri.

Dela învățători isvorește fericirea omenimei, dela ei se așteaptă regenerarea omenimei prin cultură și morală. Și dacă aceasta depinde dela învățători înainte dar, la lucru! Împlinindu-vă chemarea cu credință, veți primi cea mai frumoasă răsplată în mângăerea conștiinței voastre, care vă va împărțită putere și statornicie, vă va asigura un viitor moral și material mai bun. În urmă mângăiați, că vați împlinit chemarea cu sfințenie, să ridicăți ochii către stăpânul vostru, a cărui voe ați împlinit-o, și să roștiți din inimă pătrunsă de fericirea turmei care ați îngrijit-o, rugăciunea Mântuitorului: „Eu te-am preamărit pe tine pe pământ, am săvârșit lucrul, care mi-l'ai dat să-l fac. Și acum preamărește-mă pe mine Tu părinte la Tine însuși“.

Nr. 15 Ș. f. Zs. 1909.

Anunț școlar.

Prin aceasta se aduce la cunoștința celor interesați, că cu începutul anului școlastic 1909/1910 în *institutul fundațiunii Zsigaiane*, din Oradea-mare, se mai primesc pe lângă cei deja primiți — încă 10 elevi, cari vor studia la Gimnaziul sau școalele reale din Oradea-mare, cu o *taxă anuală de 400 cor.*, solvind anticipative în rate trei lunare. Ratele solvite nu se restituiesc, iară elevii cari nu vor solvi la timp taxele, se lipsesc de beneficiu.

Tinerii se vor bucura în internat de supraveghere conform regulilor domestice, vor avea proviziunea întreagă, adevă vîpt fără dejun, spălat și luminat.

Părinții vor avea a se îngriji de vestmintele de pat și îmbrăcăminte necesară.

Doritorii de a intra în acest institut au să se însinue la președintele Senatului Toma Păcala protopop în Oradea-mare, Beöty Ödön utca Nr. 22, până la 2 15 August, a. c.

Oradea-mare, 18 Iunie (1 Iulie) 1909. 2—2 gr.

Toma Păcala m. p.
protopopul Orăzii-mari,
ca președintele Senatului.

Georgiu Papp m. p.
preot actuar și asesor con-
zist., ca notarul Senatului.

Nr. 4067/909

Concurs.

Prin aceasta să escrie concurs pentru ocuparea definitivă a catedrei de cântare bisericească, tipic și muzică vocală și instrumentală la institutul teologic-pedagogic gr. or. român din Arad.

Dela recurenți să cere atestat de cvalificațiune preotească și absolutor de konzervator.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- 1) salar fundamental 1600 cor. anual;
- 2) bani de cortel 400 cor.,

3) cvincvenalele legale și întrucât s'ar alege actualul profesor provizor, va beneficia și de ameliorarea votală în sinodul eparhial din ast an.

Recursele sunt a se înaintă Conzistorului gr. or. român până în 31 Iulie v. a. c.

Arad, din ședința Conzistoriului gr. or. român ca senat școlar ținută în 12/25 Iunie, 1909.

Conzistoriul gr. or. român din Arad.

Nr. 5 T.

1909/10.

Anunț școlar.

Direcțiunea institutului teologic-pedagogic din Arad anunță, că în 21 aug. (3 sept.) se vor face examenele de corigență; în 22 aug. (4 sept.) inscrierile; în 23 aug. (5 sept.) chemarea Duhului sfânt; în 24 aug. (6 sept.) se vor începe prelegerile — la ambele despărțăminte.

La inscriere să se prezenteze fiecare elev cu testimoniul anului precedent, cu chitanță despre achitarea ratei I de întreținere (200 cor. la teologie, 140 cor. la pedagogie) și cu chitanța dela Bibliotecă diecezană despre cărțile prescise pentru anul școlar 1909/10. Mai departe la inscriere are fiecare elev să achite taxele de inscriere, (didactrul, taxa medicală, fond. bibl. fond. tiner. societ. de lectură) cari împreună fac la despărțământul teologic 50 cor. 40 fil.; iar la despărțământul pedagogic 23 cor. 40 fil.

În legătură cu aceasta se aduce la cunoștința privatistilor, că pe viitor să vor conzideră de privatisti și vor fi admiși la examenul dela finea anului școlar numai aceia cari primiți de Ven. Consistor la curs privat să vor insinua ca atari pentru inscriere și vor achită cel mult până la 3/16 sept. a fiecărui an de studiu didactrul prescrist (51 cor. 40 fil. la despărțământul teologic; 21 cor. 40 fil. la despărț. pedagogic).

Pe lângă aceasta, ca condițiune pentru admitere la examen să pune și aceea, că fiecare elev privatist, trebuie să produc atestat de conduită și atestat dela parohul locului, că și-a mărturisit păcatele și s'a împărțășit cu sfințele taine în postul Nașterii și al Învierii Domnului.

Arad, 22 iunie (5 iulie) 1909.

Direcțiunea.

Nr. 4055/1909.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor ce-i privește, că petițiunile de primire în institutul teologic ort. român din Arad, pe anul școlar 1909/10 au să fie înaintate la adresa Consistorului gr. or. român din Arad, cel mult până în 1/14 August a. c., instruite cu:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu despre ultima frecvență școlară, prin care să dovedească că are pregătirea recerută prin Regulamentul pentru parohii.
3. Atestat de moralitate dela Ofic. parohial la care aparține vidimat și de protoprezviterul concernent.
4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea corporală.
5. Petițiunile să fie provăzute cu timbru de una coroană, încât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

Arad, 11/24 iunie 1909.

Consistorul gr.-or. rom.
din Arad.

CRONICA.

Personal. Prea Sfinția Sa Domnul nostru episcop diecezan *Ioan I. Papp*, a plecat la Reichenhall (Bavaria), pentru recreare.

Încontra literaturii morale. În adunarea generală a librarilor germani care a avut loc la Lipsa în mai trecut, s'a luat hotărârea de a se răspândi cu ajutorul presei în întreaga lume următoarea declarație: Adunarea constată cu mare întristare întinderea neconținută pe care o ia literatura deplorabilă, care fără nici o considerație față de binele obșteșc, fără nici un sentiment de responsabilitate cu privire la sănătatea morală și fizică a tinerimei, deslănțuiește cele mai josnice pasiuni ale naturii omenestii și amenință grav însăși bazele civilizației noastre. Reprezentanți librăriiilor germane, austriace ca și cele elvețiene, adunați la Lipsa, declină orice solidaritate cu autorii și propagatorii acestei literaturi înveninate și consideră ca o datorie a fiecărui librar, de a se asocia din toate puterile pentru exterminarea acestui rău public, răspândind în mod intensiv cărțile bune și luptând energie contra literaturii demoralizătoare.

Sfaturi economice.

Cum vom vindeca aprinderea ugerului la vaci? Observând că ugerul vacii e aprins, ne apucăm mai întâu și mulgem laptele tot până un picuț. După mulgere numai decât ungem ugerul vacii cu lut muiat în oțet în grosime de un deget și această o facem după fiecare muls și grijim ca acest lut să nu se usce de loc. Observând însă că lutul începe a se usca îl udăm din nou pe uger.

Făcând așa ugerul cel mult în trei zile se vindecă. Laptele muls în timpul cât e aprins ugerul, nu e iertat a se folosi la mâncare.

*

Curgerea laptelui la vaci. Sunt unele vaci, căroră pururea le curge laptele din țâță, iar această curgere provine de cele mai multe ori de acolo, că mușchii dela țâță au slăbit.

Dacă laptele curge în urma slăbirei mușchilor, hrănim vaca bine ca să se întărească. E foarte bine dacă vom unge vârful țâțelor cu colodiu, leac din far-

macie (apotecă) care închide gaura țâței, formând o peliță, care se poate lua cu ușurință când vom voi să mulgem vaca.

Cronică bibliografică.

A apărut *Revista Teologică* Nr. 5 pe luna mai cu următorul cuprins: Biserica și catehizarea, Dr. G. Ciuhandu. B. Spinoza și Panteismul, I. Broșu. Românii și Rutenii în biserica gr.-or. din Bucovina, R. Căndea. Chestia unirii bisericilor, Dr. N. Bălan. Predică la Dumineca a X. după Rusalii, Vasile Gan. Mișcarea literară: Cuvântările P. Sf. episcop al Romanului D. D. Gerasim Saffirinu; Profețiile messianice din Pen-tateuch; Manual de teologia morală; Adevăruri crude; Cinci cuvântări și două conferențe, N. B. Tipicul cultului religios, Cantor.

Poșta Administrației.

I. Ognean, Soborșin. Pentru licitația minuendă vă rugăm a ne trimite 7 cor.

Casina română, Beiuș. Din care an sunt numerii reclamați de D.-v.?

Concurs.

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia *Topla*, tractul Belinț, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Uzufructul unei sesiuni comasate de 32 jugăre; 2. Birul preoțesc, dela fiecare număr de casă, o măsură de cucuruz; 3. Venitul stolar legal; 4. Întregirea din visteria statului, după cvalificațiune; 5. Casa școlii pentru a cărei îngrijire este deobligat comitetul parohial.

Fiind parohia de *clasa III-a*, dela reflectanți să cere cvalificația prescriă pentru această clasă.

Concursurile, ajustate cu documentele originale, sunt a se așterne comitetului parohial, pe calea oficiului pprezbiteratul gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz. Temes megye); iar concurenții sunt poftiți a să prezintă odată, într'o duminică ori sârbătoare, în sf. biserică din Topla, spre a'și arăta desteritatea în rituale, eventual în predică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Serb*, protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala ort. rom. din *Chiribiș* să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină de legume și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școlii să îngrijește comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescriș de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din Chiribiș sunt a să înaintă subscrisului oficii protopopesc în Oradea-mare, având recurenții a să prezintă în vre-o duminică ori sârbătoare în sf-ta biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română din *Fancica* să escrie concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină de legumi și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școalei să va îngriji comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com., parohial din *Fancica* să se înainteze subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare în termenul indicat, având recurenții a să prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arătă desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești dela școala ort. rom. din *Spurcani* să escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină de legume și venitele cantonale. De lemne pentru încălzitul școalei se va îngriji comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales se va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate comitetului parohial de acolo sunt a se înaintă subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare până la termenul indicat, având recurenții a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică de acolo spre a-și arătă desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. rom. din *Bogeu* se escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școalei să îngrijește comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din *Bogeu*, sunt a se înaintă subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare până la termenul indicat, având recurenții a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în s-ta biserică de acolo spre a-și arătă desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română din *Varviz* se escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină de legume și venitele stolare. De lemne pentru încăl-

zitul școalei să va îngriji comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales să va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din *Varviz* sunt a se înaintă subscrisului oficiu în Oradea-mare, până la termenul indicat, având recurenții a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arătă desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română din *Voivozi* se escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școalei să îngrijește comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din *Voivozi* sunt a să înaintă subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare până la termenul indicat, având recurenții a să prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică de acolo spre a-și arătă desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Se publică concurs pentru postul de învățător-cantor dela școala confes. ort. română din *Vărad-Velența*, cu termen de alegere pe ziua de **16/29 august**, a. c.

Beneficiul împreună cu acest post este: Bani gata solviți din lada bisericeii în rate lunare 800 cor.; 12 metri cubici de lemne din care se încălzește și sala de învățământ, în natură sau în bani 94 cor. 80 fil.; cvartir liber cu 2 odăi, bucătărie, zămară, pod; ștoalele îndatinate și anume: mort mic 1 cor.; mort mare 2 cor.; hora mortului 2 cor.; dela parastasele anuale taxele staverite; pentru scripturistică 6 cor. Curățirea salei de învățământ cade în sarcina parohiei.

Dispoziții pentru întregirea salariului, se vor lua la timpul fixat din partea legii.

Recurenții pot fi aceia, cari vor produce: extras de botez că sunt născuți ort. români; atestat că au absolvat 4 clase gimnaziale, reale sau civile; atestat că au absolvat preparandia într'unul din instituttele noastre confesionale; atestat special, că se pricep la muzica instrumentală și sunt capabili a înființa și conduce cor vocal; atestat de cvalificațiune învățătoarească; atestat de moralitate dela oficiul parohial vidimat din partea protopopului concernent; declarațiune că față de parohie de când își formează drept la cvincvenal?

Cel ales va fi obligat a conduce strana, a provedeă cantoratul în parohie, precum și a instrua — afară de corul vocal — elevii în cântările bisericești, susținând în biserică disciplina cu elevii și elevele tuturor școalelor din parohie. Va avea datorința ca în fiecare Duminică și sârbătoare să țină înainte de sf. Liturgie cu toți elevii și elevele probe de cântări.

Pentru conducerea corului vocal, comitetul par. — după aprecierea zălului și diligenței — va vota din an în an o remunerațiune din economizările epitropiei.

Recursele ajustate cu documentele originale, au să fie înaintate pe calea oficiului protopopesc din Oradea-mare, com. paroh. până la 12/25 august a. c., poftind pe recurenți, ca până la acel termen să se prezente în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Recursele neadjustate precum și cele întrate mai târziu, nu se vor lua în conziderare.

Oradea-mare (Velența) din șed. com. par. ținută la 5/18 iulie, 1909.

Andrei Horvath,
paroh, președ. com. paroh.

Ioan Ursan,
notarul comit. parohial.

Cu consenzul meu: *Toma Păcală* protopop insp. școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresți-cantorale din:

1. *Roșia*, în bani 240 cor., 6 htl. grâu = 78 cor., 6 htl. cucuruz = 60 cor., lemne pentru învățător 4 stângeni și 2 stângeni pentru sala de învățământ, conferință 12 cor., scripturistică 6 cor., cvartir corespunzător și grădină.

2. *Minead*, în bani 200 cor., 4 htl. grâu, 4 htl. cocuruz în natură, scripturistică 5 cor., conferință 6 cor., 12 metri de lemne în natură, eventualele venite cantonale, cvartir și grădină.

3. *Ignesti*, în bani 200 cor., 16 jugh. pământ, 5 htl. grâu, 5 htl. cucuruz, 60 litre păsulă, 8 stângeni de lemne pentru învățător și școală, scripturistică 10 cor., conferință 10 cor., cvartir și grădină; darea după pământ o solvește cel ales.

4. *Păiușeni*, în bani 600 cor., conferință 20 cor., curatoratul 48 cor., scripturistică 10 cor., 4 stângeni de lemne pentru învățător și 4 stângeni pentru școală, cvartir și grădină.

La toate aceste stațiuni se înțelege și sperativa întregire dela stat la timpul său conform noii legi școlare.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursurile adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescise, vor avea a le subșterne oficiului ppopesc din Buteni (Buttyin) com. Arad, până la 30 zile după publicarea acestui concurs având a se prezenta în careva duminică ori sârbătoare în s. biserică din comuna în care a recurs, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Buttyin (Buteni) la 8/21 iulie 1909.

În conțelegere cu: *Iuliu Bodea*, administ. pprezviteral inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din *Troaș* să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. Salar în bani gata 500 cor. 2. 16 lanțe de pământ extravilan, parte arător, parte fânaș. 3. Scripturistica 10 cor. 4. Pentru conferințe 20 cor. 5. Competința de pădure. 6. Cvartir și grădină de legume. Dările le va suportă alesul.

Cei-ce doresc a ocupa acest post se avizează, ca recursurile lor ajustate conform dispozițiunilor în vigoare

și adresate comitetului parohial din Troaș, să le trimită oficiului pprezb. în Mariaradna, iar dâșii să se prezinte în s-ta biserică din Troaș, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial din Troaș, ținută la 8 aprilie, 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter, inspector de școale.

—□—

2—3

Pentru parohia de *clasa III-a Iteu* din protoprezbiteratul Orăzii-mari, amăsurat ordinului V. Conz. din Oradia-mare Nr 1718/163 B 1909, să escrie concurs cu termen de recurgere 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1) Casa parohială cu supraedificatele; 2) Pământ arător și fânaș 12 jugh. 391 □; 3) Dela fiecare număr de casă (cam 80) câte o măsură bucate grâu ori cucuruz à 2 cor.; 4) zile de lucru cu plugul ori carul 20 à 2 cor. iar cu mâna 50 à 40 fil.; 5) Venitele stolare după uzul din trecut.

Afară de aceste întregirea dela stat, și intru cât statul nu va concurge cu ajutor, alesului i-se asigură din partea Venerabilului Cozistoriu un ajutor anual de 600 cor. din fondul diecezan

Darea după pământul parohial o va solvi alesul apoi va avea să catehizeze la școala eventual la toate școalele din loc fără a așteptă remunerare dela comună ori dieceză.

Recursele ajustate cu documentele originale sunt a să înaintă Prea On. oficiu protopopesc în Oradea-mare iar recurenții vor avea să se prezinte cu observarea §-ului 20 din Reg. în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc, spre a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală*, protopop.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala ort. română din *Dârnișoara* să escrie concurs cu termen de recurgere 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină și venitele stolare; De lemne pentru încălzitul școalei să îngrijește comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescise de lege precum și cvinvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din Dârnișoara să se trimită subscrisului oficiu protopopesc în Oradia-mare în termenul indicat, având recurenții a să prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în s-ta biserică de acolo spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala ort. rom. din *Felcheriu* să escrie concurs cu termen de recurgere 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1) În bani gata 600 cor.; 2) Pentru lemne de foc 60 cor.; 3) Pentru conducerea școalei de repetiție dela antistia comunală 30 cor.; Venitele stolare. Afară de aceste cortel cu grădină.

În tregirea până la minimalul prescris de lege precum și cvinevenalele să vor cere dela stat. Alesul va avea să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Dela recurenți să poșteze ca recursele provăzute cu documentele provăzute în §. 61 din regulamet și adresate com. paroh. din Felcheriu, să se înainteze P. On. oficiu pprezb. în Oradea-mare, iar până la terminul indicat a să prezentă în vre-o Duminecă ori sărbătoare în s-ta biserică de acolo spre ași arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

2—3

Pe baza încuviințării V. Const. gr. or. rom. aradan de dtto 5/18 iunie a. c. Nr. 2983/909 prin acesta să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pentru capelania temporală sistemizată pe lângă veteranul paroh *Andrei Popovici* din *Buzad* (protopopiatul Lipovei).

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiei și anume: a) sesiunea parohială, b) birul preoțesc de fiecare Nr. de casă 15 litre grâu, c) stolile uzuat d) cvartir liber în casa bisericeii dinpreună cu grădina de legumi. Alesul capelan va avea a suportă din al său dările publice, după cvota ce o va beneficia.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați să-și susțearnă recursele lor instruate conform Statutului organic și Regulamentului pentru parohii, cu testimoniu de ecalificațiune pentru parohii de **clasa II-a**, în cât nu ar fi recurenți de clasa II-a se admit la concurs și la alegere și recurenți cu ecalificațiune de clasa III-a, adresate comitetului parohial din Buzad pe calea oficiului protopopesc din Lipova (B. Lippa). În terminul susindicat vor avea a se prezentă în vre-o duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Buzad, spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie.

Andrei Popovici
preș. comt. par.

Ioan Seuca
not. comt. par.

În conțelegere cu: *Ioan Cimponeriu*, adm. protop.

—□—

2—3

Pe baza înaltei ordin. a Ven. Conz. diecezan din Arad Nr. 1610/909 se escrie prin aceasta concurs repetit, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu dreptul de succesiune, sistemizat pe lângă veteranul paroh *Mihai Raț* din *Pilul-mare*, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: 1. Una sesiune parohială; 2. Interesele fondului sesiunilor parohiale; 3. Birul preoțesc și stolile îndatinate, din cari toate alegându capelan va beneficia jumătate, însă va suportă și dările publice după partea sa.

Alegându-l capelan este îndatorat a catehisă în ambele școli confesionale, fără altă remunerațiune. Dela recurenți se cere ecalificațiune de **clasa I**.

Recurenții au să-și trimită recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate com. par. din Pilul-mare la oficiul protopopesc din Chișineu (Kisjenő) până la terminul concursual; iar pentru a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie, să se prezenteze în vre-o duminecă ori sărbătoare în sf. bis. din Pilul-mare, având să observe dispozițiunile §-ului 20 din Regulam. pentru parohii.

Chișineu, 2/15 iulie 1909.

Oficiul ppsc ort. rom. al tractului.

În conțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu* pprezbiter.

—□—

2—3

Pe baza decisului Ven. Conz. de sub nr. 1694, a. c. pentru îndeplinirea parohiei de **clasa I Dș-Forău** se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: a) casa parohială cu grădina, b) pământ parohial 6 holde catastrale, c) câte una ziuă de lucru cu mâna, d) bir preoțesc câte o vică de cucuruz sfărmat dela toată casa, e) stolile îndatinate după uzul din trecut, care după un calcul mediu fac 100 cor. f) întregire dela stat, conform ecalificațiunei alesului.

Alegându preot va avea să catehiseze la școală fără a aștepta remunerațiune.

În urmă se observă că dacă nu s'ar află recurenți de clasa I se vor admite și de clasa II.

Recursele ajustate cu documentele recerute vor fi a se subșterne la oficiul ppsc, iar recurenții vor avea a se prezentă în vre-o duminecă ori sărbătoare la sf. biserică cu observarea §-lui 20 din Regul.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp* protopop.

—□—

2—3

Se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare pentru următoarele stațiuni învățăto-rești:

1. *Răbăgani*, cu salar de 600 cor. și pentru încălzirea școalei 65 cor.
2. *Dș. Forău*, 600 cor. și lemne de încălzit.
3. *Săucani*, 510 cor. cu toate laolaltă.
4. *S. Lazuri*, 600 cor. cu toate emolumentele.

Recursele ajustate cu documentele recerute să le trimită până la termin la oficiul protopopesc.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp* protopop.

—□—

2—3

Prin aceasta să escrie concurs pentru postul de învățătoare la școala confes. gr. or. rom. din *Belinț* și pentru postul de învățător conf. gr. or. rom. din *Lăpușnic*, tractul Belinț, cu termin de **30 zile**.

Emolumentele împreunate cu postul de învățătoare din *Belinț* sunt până în 1 iulie 1910: 1) în bani gata 600 cor.; 2) 12 metri de lemne de încălzit; 3) pentru scripturistică și conferințe 20 cor. și 4) locuință liberă constatatoare din 2 chilli, bucătărie și cămară și cu grădina de legumi lângă ea; ear dela 1 iulie 1910 încolo, dotația prevăzută în articolul d: lege XXVII din 1907.

Cele împreunate cu postul de învățător din *Lăpușnic* sunt: 1) în bani gata 600 cor. 2) 18 metri lemne, dintre cari 10 metri pentru învățător și 8 pentru sala de învățământ; 3) pentru scripturistică 6 cor. și pentru conferință 16 cor.; 4) dela fiecare înmormântare unde e poftit 1 cor.; 5) locuință liberă cu 2 încăperi frumoase, bucătărie și cămară, zidită numai în 1908 și grădină lângă ea.

Din 1 iulie 1910 încolo și aici se va ridica dotația conform articolului de lege XXVII din 1907.

Reflectanțele și reflectanții au să-și trimită concursurile instruate conform legilor în vigoare respectivelor comitete parohiale pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Bélincz, Temes-megyé) și tot în lăuntrul terminului concursual, sunt poftite și poftiți a să prezentă odată într'o Duminecă ori într'o sărbătoare în biserică respectivă.

La postul de învățător din chestie va fi preferit cel care va dovedi că e îndreptățit și capabil a dirigia cor vocal; iar alesul, fără altă remunerație, va fi dator să presteze și serviciile cantonale în sf. biserică.

Comitetetele parohiale.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Serb* protoprezbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr. or. română din *Chisoroș*, se escrie concurs cu termen de *30 zile* dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1) Salarul în număr 1000 (una mie) cor. solvită în rate trei lunare, din cassada cultului; 2) Locuință cu două odăi, cuină, camară, grajd, și cocină; 3) Grădină pentru legume de 300 □; 4) Cvinevenalul legal după serviciu de 5 ani va primi dela comuna bisercească; 5) Pentru încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisercească.

Alesul învățător va avea să țină școala de repetiție cantoralul în biserică și afară de biserică fără altă remunerație.

Recursele ajustate cu documentele prescrișă, adrese comitetului parohial din *Chisoroș* (*Kisorosz*) se vor înainta Prea. On. oficiu protoprezbiteral în *B. Comloș* (*Nagy Komlos*) având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sărbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial din *Chisoroș* ținută la 7/20 maiu 1909.

Pavel Vacarescu

paroh, preș. com. par.

Simion Popescu

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezbiter.

—□—

3—3

Se publică concurs pentru îndeplinirea stațiunilor vacante învățătoresți din:

1. *Cărăsău*, dotațiunea în bani: 340 cor., 12 cub. bucate = 144 cor., 4 orgii lemne și pentru școală 80 cor., stoalele 80 respective 40 fil. Alegerea va fi în 20 Iuliu v. a. c.

2. *T. Cărand*, în bani 232 cor., 5 jugere pământ arătoriu 140 cor. 12 șinice bucate 150 cor., 8 orgii lemne și pentru școală. Alegerea să va țină în 27 Iuliu v. a. c.

3. *Tăgădău*, salarul în bani 100 cor., jugere pământ 160 cor. Alegerea se va efectui în 26 Iulie v. a. c.

La toate aceste școli sunt locuințe acomodate cu grădini. Întregirea beneficiilor se va cere dela stat, având aleșii a fungă și ca cantori pentru prinoasele și stoalele îndatinat.

Recurenții au a-și înainta petitele la subscrisul în *F.-Györös*, iar până la alegere să se prezinte la sf. biserici spre a cântă.

Din încredințarea comitetelor parohiale:

Petru Serb, protoprezb.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecezan din *Arad* să publică licitațiune minuendă pentru edificarea casei bisericii din comuna *Soborsin* ppiatul *Radnei*.

Licitațiunea se va țină Duminică în *26 Iulie (8 august)* 1909 la 3 ore după amiază în școala confesională din loc.

Prețul de strigare e de cor. 7804 40 fil.

Înainte de începerea licitațiunei, licitanții au să depună ca cautiune 10% din prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile, la epitropia parohială pe lângă revers.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Soborsin, la 7/20 Iulie 1909.

Iosif Ognean,
paroh, președinte.

P. Givulescu,
notar.

—□—

1—3

Cu consenzul Venerabilului Conzistor din *Oradea-mare*, dat sub N-rul 1525/24 Pl. 1909, publică licitațiune minuendă pentru zidirea la *Vaşcău* a unei case, care va servi de locuință și va cuprinde în sine și localul cancelariei protoprezb. tractual.

Licitațiunea se va țină la *19 Iulie (1 august)* a. c. la orele 2 p. m. în biserică gr. or. rom. de aici. Prețul de exlamare: 13.378 cor.

Planul, preliminarul precum și condițiunile să pot vedea la oficiul protoprezbiteral.

Drept vadiu se depune 10 % din prețul de exlamare, în bani gata.

Cei însărcinați cu publicarea și respective ținerea acestei licitațiuni își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia, în care va avea încredere, iar acesta va avea să restituie epitropiei tractuale, pentru spesele avute cu procurarea planului și preliminarului, suma de 1½ % a prețului de exlamare.

Reflectanții nu pot pretinde nici o rebonificare avută cu excursiunea la fața locului sau pentru participare la licitațiune.

Vaşcău, la 30 Iunie (13 Iulie) 1909.

Adrian P. Deseanu,
protoprezbiter.

—□—

2—3

Cu încuviințarea Ven. Cons. din *Oradea-mare*, dată sub N-rul 1380/95 șc. 1909 publicăm licitațiune minuendă pentru zidirea unui edificiu școlar la *Vaşcău-Bărești*.

Prețul de exlamare: 10.774 cor.

Licitațiunea se va țină la *19 Iulie (1 august)* a. c. la orele 3 p. m. în biserică parohială de aici.

Vadiu trebuie depus în 10% din prețul de exlamare, în bani gata.

Planul și preliminarul se pot vedea la oficiul prezbiteral din *Vaşcău*.

Comuna bisercească își rezervă dreptul a predă lucrarea întreprinzătorului în care va avea încredere, iar acesta va rebonifica pentru plan și preliminar comunei bisercești 1½ % din prețul de exlamare.

Reflectanții, pentru participare la licitațiune nu pot pretinde nici o rebonificare a speselor.

Vaşcău-Bărești la 30 Iunie (13 Iulie) 1909.

Pentru comitetul parohial mixt:

Adrian P. Deseanu
protoprezb.-paroh.

—□—

2—3